ipoꝝ. dū in talibus nihil de certitudine sci
tur esse falsum. q̄uis etiā ne sciat illud certi
tudinaliter esse verum quod oportet. nec
vt tale credendū proponit Ita q̄ magꝭ hic
attendit id qd̄ pia recogitatiōe fieri potuit
q̄ illud qd̄ factū est. Et hoc apud oratores
creberrimū repit q̄ ex alioꝝ psonis dicunt
ea nō q̄ psone dixerūt. sed q̄ dicere potuerūt
sicut in legēda btē Agnetis ⁊ beati Seba
stiani/ ⁊ similium continetur.

Sequūtur alie pro
positiones corollarie que particulari⁹ ma
teriam elucidant.

Primū corollariuꝫ

Falsum blasphemū ⁊ hereticū est assere
re q̄ sensus lr̄alis sacre scripture sit aliquā
do falsus. patet ex dictis. in primo gradu/ ⁊
qm̄ s̄m augustiuū. solūmodo pōt ex sensu
lr̄ali sacre scripture. efficax argumentuꝫ su
mi. Non aūt esset efficax argumentū si sen
sus lr̄alis nedū in dubiū. sed in falsum ver
teret. Atuero ꝓpter concordantiā aliquoꝝ
si videant aliter dixisse. dicimus. q̄ aliō est
litera. aliud est sensus lr̄alis/ Vel q̄ de sen
su lr̄ali scripture sacre improprijssime locu
ti sunt. Est eni sensus lr̄alis. vere ⁊ ꝓprie di
ctus ille quē spūssanctus pricipaliter intē
debat: et qui ex circūstantijs lr̄e scripture sa
cre trahi pōt ⁊ debꝫ. sicut expositores sacri
fecerūt atq̄ docuerūt. Alioq̄n periret om
nis soliditas probatōis a scriptura sacra si
cut arguit Augustinus. ad hieronimum. ⁊
habet distin. ix. Si in aliq̄ sensu suo lr̄ali
esset falsa/ qꝛ pspicuū est q̄ falsum nihil ꝓ
bat. et respōdens poterit semper dicere ad
antecedēs sumptū. de sensu lr̄ali scripture.
q̄ sensus lr̄alis bn̄ est falsus/ ⁊ ita nihil pro
bat. qꝛ regula nō tradit ab aduersarijs quā
do est falsus et quando verus.

Secūdū corollariū

Falsum blasphemū et hereticū est asse
rere. q̄ de notis ꝑ experientiā vel de euidē
tibus ꝑ rationē naturalē nō sit fides etiam
proprie dicta. Licet nō sic sub ratiōe expe
riētie. vel euidētie ratiōis naturalis fides
habeat. sed alio respectu. innitēdo scꝫ diui
ne reuelatiōi. ꝓut fides est ex auditu fidei ꝑ
verbū xp̄i. ad Ro. ix. Patet qm̄ p̄cepta de
calogi. euidētia sunt in lumine naturali. et
ista. Deus est. Similiter q̄ roma fuerit vl'
hierl'm/ fuit notū est ꝑ experientiā. Dec ni
hilominus ꝓut nob in scriptura sacra tra
dunt. tanq̄ approbata ꝑ ecclesiā/ sunt cer
ta fide tenēda/ qm̄ credulitas oīm tradito
rū in sacra scp̄tura innitit huic p̄ncipio so
lū credito ⁊ naturaliter in euidēti. q̄ tota sa
cra scp̄tura a deo reuelata est Remanet eui
dēs totū sub hac credulitatis ratōe. Vñ
consequēter inferri posset q̄ tot sunt arti
culi fidei. q̄t sunt veritates ꝯtēte in scp̄tura
sacra. nisi forte fiat restrictior acceptio. arti
culoꝝ fidei. ꝑ illis tm̄mō v̄itatib q̄ ꝯtinēt
in symbolo apl'oꝝ q̄ scꝫ de directo. ⁊ imme
diate respiciūt mysteriū gl'ose trinitatꝭ ⁊ in
carnatiōis bn̄dicte. q̄uis eadē sit vtrobiq̄
generalis. ratio credēdi. scꝫ diuina reuela
tio. In tantū. q̄ sub hac ratione nō minus
alie credēde sint firmiter h̄ est absq̄ formi
dine de opposito/ ꝓpositiōes ꝯtingētes de
futuro q̄ ꝓpositiōes necessarie. Sicut ap
paret de ista. resurrectio mortuorum erit.
Possent ꝯsequēter inferri plurima. qua
lis sit vel nō sit antoritas ꝯdēdi articulos
fidei. ⁊ si possit fieri nouus articul⁹. Si p̄
terea possit fieri ꝓpositio heretica de nō he
retica. Si deniq̄ possit esse aliq̄s nescien
ter hereticus. et ita de plurimis que breui
tas iubet omittere.

Terciū corollariū

Falsum blasphemū ⁊ hereticū est assere
re q̄ p̄cepta decalogi nō sint de fide etiā ꝓ
prie dicta q̄uis reputari debeāt euidētia ī
lumīe naturali. patet ex declaratōe p̄misso
rū. Vñ Math. v. Qui igit soluerit vnuꝫ
de mandatis istis minimis. ⁊ docuerit sic
hoīes. minim⁹ vocabit ī regno celorū. Et
accipit ly minim⁹ negatiue. i. null⁹. ⁊ ita se
parat⁹ a regno celoꝝ. quod est ecclesia ⁊ he
reticus iudicādus si se nolit corrigere.

Quartū corollariū

Falsum blasphemū ⁊ hereticū est assere
re q̄ assertōes opposite p̄ceptꝭ decalogi nō
spectēt ad fidē tanq̄ repugnātes fidei Aut
q̄ nō sint iudicio fidei reprobāde. Et q̄ iu
dices ordīarij. nō habeāt sup his reprobā
di ⁊ ꝯdēnādi facultatē. vbi notorie scādali
sant. Patet ex p̄missis. Addito q̄ assertio
ꝓpositiōis ad vnā ptē notat fixā adhesiōeꝫ
cū remotiōe ꝓbabilitatꝭ alteri⁹ ptis. Et h̄ ī
falsis ꝓpositiōib sine manifesta temeritate
et ꝑtinacia neq̄q̄ fieri pōt. Primum co

rollarium sequens ex quarto gradu qui secundus est si tres primi reducunt ad vnũ.

Primũ corollariũ.

¶ Obligat aliquis. certa ⁊ explicita fide. tenere/nullatenus dubitare ⁊ sub pena heresis. ꝙ aliq̃ ꝓpositio vera est de q̃ alius põt ad tẽpus sine culpa dubitare. Et hoc specialiter in exẽplo triplici põt oñdi. sicut in triplici ꝓpositione corollaria subsequitur.

Secundũ corolla.

¶ Obligat aliq̃s vtputa theologus exercitatus in scripturis sacris legẽdo ⁊ ꝯsiderãdo eas. certa ⁊ explicita fide tenere ⁊ nullatenus dubitare multa de quibꝫ simplex et idiota requisitus rationabiliter. si nõ ꝑtinaciter/dubitaret vt ꝙ thobias habuerit canẽ. Vel aaron barbã. vel archa testamẽti de pilis capraꝝ coopturã. ¶ Dat enim circa hec regula ꝙ dubius in fide infidelis est. quod intelligit vbi dubitat aliq̃s illa q̃ tenet explicita fide credere. sicut oportet in multis p̃sertim in doctoribus et prelatis.

Tertiũ corollarium

¶ Obligat aliquis. vtputa canonista exercitatus in determinatiõibꝫ sctẽ eccl'ie legendo et ꝯsiderando eas. certa ⁊ explicita fide tenere. et nullatenus dubitare multa de q̃bus simplex ⁊ idiota. ĩmo ⁊ theologus aliq̃s in casu req̃sit⁹ rationabiliter si nõ ꝑtinaciter dubitaret. Patet vt p̃cedẽs. Et sic diceret de exercitatis in p̃dicatiõibꝫ et narrationibꝫ publicis nr̃e fidei. q̃uis etiã essent laici. qm̃ ad plura explicite credẽda tenent ceterꝫ paribꝫ q̃ talit vel aliter nõ instructi.

Quartũ corollariũ

¶ Obligat aliq̃s vtputa doctus ⁊ exercitatus ĩ logicalibꝫ moralibꝫ ⁊ prudẽtialibꝫ sciẽtijs certa ⁊ explicita fide tenere ⁊ nullatenus dubitare multa de q̃bꝫ simplex ⁊ idiota. vl' sic nõ exercitat⁹. rationabilit dũ tñ sine ꝑtinacia/dubitaret. ¶ Ratio aũt p̃cedẽtium oĩm vna ẽ. qꝛ cui pl⁹ cõmittit ab eodẽ plus exigit. Vñ reputari debet vna ꝯseq̃ntia deducta ex scripturꝫ sacris vni magno logico vel ph̃o. vel theologo euidẽs vel certa esse quã ali⁹ idiota, vel inexercitat⁹ poterit ad tẽpus vel falsaꝫ vel solũ ꝓbabilẽ ⁊ incertã reputare. ¶ Deniq̃ sequit ex his oĩbꝫ ꝙ iudiciũ ⁊ ꝯclusiões fidei. licꝫ autoritatiue spectẽt ad p̃latos ⁊ doctores. spectare tñ p̃t ad alios q̃ theologos delibatio. sic ⁊ cognitõ sup his q̃ fidẽ respiciũt. Ita etiã vt ad laicos hoc posset extendi et plus aliquando q̃ ad multos clericorum.

Primũ corollariũ

¶ Rursus corollariũ vnũ ex p̃cedentibus Ex officio dignitatꝫ ep̃al'. tenet p̃lat⁹ ꝯgnoscere. tenorẽ p̃ceptoꝝ decalogi. nedũ implicite sꝫ explicite. p̃sertim cũ in cõsecratõe sua ꝓfiteat vtrũq̃ testamẽtũ se scire. vet⁹ et nouũ. Qd̃ si nesciat vel dubitat vbi nõ est dubitãdũ. ꝓinde reddit inexcusabil'. attẽto ꝙ de talibꝫ p̃nceps apl'oꝝ dixit: parati dare satisfactionẽ. oĩ poscẽti ratiõeꝫ de ea q̃ ĩ nobis ẽ fide ⁊ spe. Vñ etiã ꝑm iura hũana. nõ admittit aliq̃s allegãs ignorãtiã ĩ illis q̃ ex officio suo. statu vel gradu scire debet.

Secũdũ corollari.

¶ Ex offico doctoralis autoritatis ĩ theologia. tenet doctor cognoscere. tenorẽ p̃ceptorũ decalogi. nedũ implicite. sed explicite/et paratus esse debet reddere saltẽ doctrinaliter rationẽ. iuxta intellectũ cõmunem doctoꝝ. Nec in contrariuꝫ excusatio ignorantie. proficere tali debet.

Tertiũ corollariũ

¶ Stat aliquẽ posse reputari vehemẽter et rationabiliter suspectũ de heresi. dũ dogmatizat doctrinã aliquã vel de ip̃a dubitat. vbi vel q̃ñ ali⁹ similia faciẽs vl' dogmatizans vel dubitãs suspect⁹ in fide nequaq̃ hr̃i deberet. Patet in eruditꝫ ꝓfessoribꝫ sacre scp̃ture ⁊ sacroꝝ canonũ. ⁊ in habẽtibꝫ reuelationẽ specialẽ. respectu nõ eruditoꝝ rudiũ. atq̃ simpliciũ ⁊ in p̃latis q̃bꝫ ãnexa est obligatio ista sciẽdi. neduꝫ implicite sꝫ explicite.

Quartũ corollariũ

¶ Stat in hoc sacro Cõcilio constañ. reperi quosdã. q̃ circa dilatiõeꝫ reprobatõis nouẽ assertionũ denũciataꝝ. ĩ materia homicidij. ꝑiurij ⁊ insidiarũ mortaliũ. neq̃q̃ culpãdi sũt. qm̃ alioꝝ expectabãt iudiciũ. vbi tñ nõ p̃nt alij de fautoria ⁊ suspitõe prauitatis heretice vehemẽti. vllatenus excusari quoniam ad eos spectabat prouisiõis modus et pondus huius negocij.

Autoritates pro primo gradu.

Augustinus ad hieronimum epistola. viij. distin. ix. decreti. Ego solis illis libris scriptorum. i. scriptoribus qui iā canonici appellant/ didici hūc timorē. honorēq; referre. vt nullū eorum scribēdo errasse audeā credere. Idē i epl'a ad hieronimū. Si ad sacras scripturas vl' causas. admissa fuerint vel officiosa mēdacia. q̄d in eis remanebit autoritatis? Que tandē de scripturis illis. sentētia proferet. cuius pōdere. i. scripture autoritate cōtentiose falsitatis cōteret improbitas? Idē eadē distinctōe de vnico baptis. libro. ij. Quis nesciat sanctā scripturā canonicaz tam veteris q̄ noni testamēti certis terminis suis cōtineri. eāq; posterioribꝫ oībus epōrum lr̄is ita p̄poni. vt de illa omnino dubitari ⁊ disceptari nō possit vtrū verū. vel vtrū rectū sit quicq̄d i ea scriptū ꝯstiterit esse. Epōrum aūt lr̄as q̄ post cōfirmatū canonē. vel scripte sunt vel scribūtur ⁊ p sermonē forte sapiētiorē cuiuslibet in ea re peritioris ⁊ p aliorum epōrum grauiorē autoritatē. doctiorēq; prudentiā ⁊ p concilia licere rep̄hēdi si quid in eis forte a veritate deuiatum est.

Nota descriptiōes

aliquas q̄ sequunt ex p̄missis. Veritas catholica pōt describi. q̄ est veritas habita p diuinā reuelationē imediate vl' mediate. explicite in propria forma verborū. vel implicite in bona et certa consequentia.

Fides p habitu infuso describit. q̄ ē habitus sup̄naturaliter infusus inclinās ad credendū catholicis veritatibus. Fides pro actu describit. q̄ est assensus verus et certus catholice veritatis ex infusa fide p̄ueniēs. Fides p habitu acquisito sic describit cōformiter ad descriptiones q̄s dat ph̄s de scia. arte et sapiētia. Ex est habitus verus ⁊ cert⁹ p auditū verbi xp̄i acq̄situs sicut dicit apl's q̄ fides est ex auditu. ⁊ auditus p verbū xp̄i. Et augusti. dicit q̄ p scripturā sacrā fides saluberrima gignit. Dicitur verus. ad differētiā errorum. Cert⁹ ad differētiā opinionū. Adquisitus p auditū verbi xp̄i. ad differētiam sciētie. artis. sapiētie et intellectus. Fides p obiecto. q̄nq; dicit ip̄a p̄positio credita. vel aggregatio multorum credibiliū seu veritatū catholicarum vt hic. Hec est fides catholica ⁊c. Q̄nq; dicitur ip̄a res significata p propositionē creditā seu catholicam. Et ita nulla res est q̄n possit cadere sub fide. Q̄nq; dicit ip̄a ratio credēdi. et hec vna est oīm credibiliū. scz autoritas prime veritatis reuelātis q̄ nūc videtur in enigmate. Et sub hac ratiōe dicit fides argumentū nō apparentiū. Secus erit dū videbimus facie ad faciē. Veritas imp̄tinēs ad fidē est que nec sequit nec repugnat ad catholicas veritates. Veritas sapiēs fidē est veritas ꝯtinens aliq̄d vel aliq̄ que sunt p̄prie de fide. cū aliquo vl' aliquibꝫ adiunctis que non p̄tinēt ad fidez seu catholicā veritatē. Et opposita falsitas dicit sapiēs heresim. si id quod adiunctuz est sit tale quod nō possit vel debeat rationabiliter negari q̄uis nō sit de fide.

Finit.

De terminatio in Concilio constantiensi.

Ecclesia vel generale Conciliū dum dictat aliqua regitiua. ecclesiā concernentia. Papa nō est sic supra iura positiua q̄ possit sic pro libito disponere dissoluere? talia dictata p ecclesiā. eo modo et intentiōe. q̄bus dictata. conclusaq; sunt. Ecclesia vel generale ꝯciliuz q̄uis nō possit tollere plenitudiez ptātꝫ papal'a xp̄o sup̄naturaliter ⁊ misericorditer collate. pōt tn̄ vsum ei⁹ limitare sub certꝫ regulis ac legibus in edificationē ecclesie. Et in hoc est toti⁹ ecclesiastice reformatiōis stabile fundamentū.

Incipit tractatus magistri Johānis de Gerson. de protestatione circa materiam fidei contra hereses diuersas.

Prologus

Protestatio/ seu reuocatio generalis/ aut cōditionalis/ q̄r querit nōnunq̄ assumi tāq̄ velamē iniquitatis/ ⁊ ad excusandas excusatiōes in pctis/ p̄sertim ab hereticis. p̄posuimus declarare sub aliq̄bꝫ ꝯsideratiōibꝫ. q̄d p̄testatio generalis. q̄d ꝯditiunalis reuocatio iuuāt vel i portāt. maxime dū in h̄ sacro Cōstañ. cōcilio/ sentim⁹ q̄ hereses vt cācer serpūt. ⁊ sub hmōi p̄testatiōibꝫ delitescere q̄rūt/ iūctis p